

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

947

Vragen van de leden **Van der Staaij** (SGP), **De Roon** (PVV) en **Voordewind** (ChristenUnie) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *een zelfmoordaanslag op een kerk in Pakistan* (ingezonden 19 december 2017).

Antwoord van Minister **Zijlstra** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 24 januari 2018).

Vraag 1

Kent u het bericht «Doden bij zelfmoordaanslag op kerk in Pakistan»?¹

Antwoord 1

Ik heb van het bericht kennisgenomen.

Vraag 2

Kunt u een overzicht geven van de aantallen slachtoffers van deze en soortgelijke zelfmoordaanslagen in Pakistan in 2017?

Antwoord 2

Bij de aanslag op de *Bethel Memorial Methodist* kerk in Quetta, Balochistan, zijn 9 personen gedood en meer dan 50 personen gewond geraakt. Volgens het *South Asia Terrorism Portal* (SATP) vielen er in 2017 1.260 doden, waaronder 540 burgers.²

Het is niet uit de cijfers op te maken of het hierbij gaat om slachtoffers van terroristisch, sektarisch of separatistisch geweld. Op basis van cijfers van dezelfde organisatie vonden in 2017 22 zelfmoordaanslagen plaats. Hierbij vielen 369 doden en waren er 1.052 gewonden.³ Volgens de recent verschenen Ranglijst Christenvervolging 2018 van Open Doors zouden in 2017 26 christenen zijn omgekomen vanwege hun geloof en werden 168 kerken aangevallen.

Vraag 3

Kunt u aangeven wat de achtergrond van de aanslagplegers is, en wat de aanleiding zou zijn voor deze aanslag?

¹ <https://nos.nl/artikel/2208014-doden-bij-zelfmoordaanslag-op-kerk-in-pakistan.html>

² <http://www.satp.org/satporgtp/countries/pakistan/database/casualties.htm>

³ <http://www.satp.org/satporgtp/countries/pakistan/database/Fidayeenattack.htm>

Antwoord 3

De aanslag op de *Bethel Memorial Methodist* kerk in Quetta, Balochistan, is online opgeëist door «ISIS-Khorasan» (ISIS-KP), actief in het grensgebied van Afghanistan en Pakistan in de Afghaanse provincie Nangahar. Deze groep heeft in Pakistan vergelijkbare doelstellingen als ISIS elders in de wereld, en operationaliseert deze doelstellingen in Pakistan door terroristische aanslagen te plegen op de Pakistaanse overheid en veiligheidsdiensten, religieuze minderheden en andersdenkende moslims, zoals bijvoorbeeld de Shia en Hazara gemeenschap in Pakistan.

Vraag 4

Wat is de huidige status en invloed van radicale islamitische groepen in Pakistan? Klopt het dat de cultuur sterk islamiseert, waardoor (christelijke) minderheidsgroepen maar ook politici in toenemende mate moeten vrezen voor aanslagen?

Antwoord 4

Pakistan is een van de landen in de wereld die het meest getroffen wordt door terroristische aanslagen. Deze aanslagen raken alle burgers in Pakistan, maar vinden momenteel het meest plaats in het grensgebied met Afghanistan. De overheid heeft als belangrijke prioriteit de bestrijding van terrorisme en aanpak van gewelddadig radicale islamitische groepen. De Pakistaanse *National Counter Terrorism Authority (NACTA)* heeft bijvoorbeeld 65 organisaties, grotendeels extreem radicale gewelddadige islamitische groepen, als terroristische organisaties bestempeld en verboden.

Uit het eerdergenoemde overzicht van het South Asia Portal, blijkt sinds 2015 een neerwaartse trend in het aantal aanslagen en slachtoffers. Deze trend is uit meerdere bronnen waarneembaar, zoals ook is opgenomen in het op 24 april 2017 aan uw Kamer aangeboden thematisch ambtsbericht 2014–2016 over de positie van ahmadi's en christenen in Pakistan 2014–2016. Dit heeft mede te maken met een door de Pakistaanse overheid ontwikkeld nationaal actieplan tegen terrorisme (NAP) na de aanslag op een school in Peshawar in december 2014.

Het actieplan gaat ook in op de bescherming van minderheden ook omdat de verantwoordelijkheid van de overheid richting minderheden is verankerd in de Pakistaanse Grondwet. Een voorbeeld van meer actief overheidshandelen was de onmiddellijke toezegging na de aanslag in Quetta dat christelijke gebedsplaatsen gedurende de Kerstperiode extra zouden worden beveiligd. De Pakistaanse overheidsinstellingen en het rechtssysteem blijken echter niet in staat al haar burgers voldoende te beschermen tegen geweld en terroristische aanslagen. Verbetering van deze instituties is tevens onderdeel van het Pakistaans nationaal actieplan tegen terrorisme.

Sinds de jaren 70 van de vorige eeuw speelt religie in de Pakistaanse politiek een steeds grotere rol. Dit wordt verklaard door enerzijds de intrede en invloed van de politieke Islam en daaraan verbonden radicale predikers, en anderzijds de actieve politisering van het geloof door Pakistaanse politici. In toenemende mate spelen religieuze partijen en religieuze leiders een actieve rol in de politiek. Veel experts en analisten zijn het erover eens dat de toenemende polarisering en politisering op basis van geloof en binnen religieuze stromingen een van de oorzaken is van toenemende intolerantie jegens minderheden in Pakistan.

Vraag 5, 6

Wat doet Nederland, of kan Nederland doen, om op te komen voor de godsdienstvrijheid in Pakistan?

Wilt u zowel bilateraal in uw contacten met de Pakistaanse regering, maar ook binnen multilaterale organisaties, zich actief inzetten voor godsdienstvrijheid in Pakistan, en daarbij ook expliciet aandacht besteden aan het lot van ter dood veroordeelde christenen zoals Asia Bibi en Nadeem Masih?⁴

⁴ <https://www.opendooors.nl/vervolgdechristenen/nieuws/2017/september/pakistaanse-christen-ter-dood-veroordeeld/>; https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Zaak-Asia_Bibi

Antwoord 5, 6

Vrijheid van religie en levensovertuiging is een van de centrale thema's in het Nederlandse mensenrechtenbeleid. Tijdens het meest recente bezoek van de Mensenrechtenambassadeur aan Pakistan, april 2017, is vrijheid van religie en levensovertuiging onderwerp van gesprek geweest bij zijn ontmoetingen met Pakistaanse autoriteiten en religieuze leiders. Ook tijdens het jaarlijkse bilaterale overleg op hoogambtelijk niveau tussen Nederland en Pakistan, en in andere contacten met vertegenwoordigers van de Pakistaanse overheid, wordt dit onderwerp aan de orde gesteld, alsook de zaken van Asia Bibi en Nadeem Masih.

Vanuit het Mensenrechtenfonds worden verscheidene programma's gefinancierd die gericht zijn op vrijheid van religie en levensovertuiging, en het verhogen van onderling begrip en tolerantie. De programma's richten zich op het creëren en versterken van netwerken van activisten, waaronder van minderheden en lokale NGO's, het stimuleren van dialoog tussen verschillende religieuze en sociale groepen, en het direct beschermen van bedreigde (christelijke) minderheden door het verlenen van juridische ondersteuning en noodopvang.

Ook in EU verband is vrijheid van religie en levensovertuiging een centraal thema. De delegatie van de Europese Unie ondersteunt diverse projecten op dit gebied. Van 10 tot 16 december 2017 bezocht Ján Figel, de EU Speciaal Vertegenwoordiger voor vrijheid van religie en levensovertuiging, Pakistan. Hij heeft met leden van de overheid, politici, academici, scholen en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld gesproken. Tijdens zijn bezoek, maar ook tijdens de regelmatige contacten tussen EU vertegenwoordigers en de Pakistaanse regering, wordt consequent aandacht besteed aan dit belangrijke onderwerp.